

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. VIII. Octavum in cœlo gaudium, voluptas è beatitudinis loco.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Premiorum magnitudini cedo, vincens suavissime: futura voluptatis immensitas eo ipse adigit, ut ad omnia perferenda sim paratissimus; licet innumeris tibi seculis servire jubeam, En, Domine servum me habes ad omnes natus excipiendos promptissimum. Inclina cor meum, ut quicquid tibi placuerit, perficiam, quantumvis longissimo tempore tuus esse servus debeam, non recuso, modo tandem post multa secula promissa pramia percipiam.

Servire gratis naturā hortemur omnes: Cum verò nobilissima merces in oculis est, hic celeres manus, hic prompti pedes, hic labor & obsequium in expedito sunt. Ideo hic ipse, quem dixi, pastoritius Juvenis David, cum audisset Philistæum gigantem, omnibus esse terrori, nec ullum reperiri, qui pedem cum illo conferre auderet, sagaciter quesivit: *Quid dabitur viro qui percussit Philistæum hunc?* Responderunt passim omnes: Virum, qui percussit eum, dabit rex divitiis magnis, & filiam suam dabit ei. Hæc tanta merces victori sponsa Jesseum juvenem animavit, hæc illi manus pedesque ad pugnam expedit, hæc pugnare, hæc vincere docuit. Percussit David Philistæum, divitiis ditatus est magnis, & filiam regis conjugem duxit.

Vita hominis, Jobo teste, *militia est*. Hanc Philistæus ab Orco nunquam finit esse tranquillam: Cum hoc gigante ab inferis quotidie, imò in horas pæne singulas luctandum & pugnandum est. Nos hic non immerito quarimus: *Quid dabitur viro, qui percussit Philistæum hunc?* Omnes ex alto cæcites respondent: Virum, qui percussit eum, dabit rex divitiis magnis, & filiam suam dabit ei. Victor omnibus thesauris cælestibus potitur, omnibus celi voluptatibus perfructur, beatus terque quaterque sexcentis millibus beatus tam animo quam corpore, tam exterioribus sensibus, quam intellectu, Voluntate ac Memoria, intus ac foris beatissimus. Rex Regum supremus Filiam suam dabit ei, Vitam immortalem, æternam, bonis omnibus cumulatissimam vitam. Hæc illa Regis filia, dos filiae, bonorum omnium quæ optari, & plurimum quàm optari possint, affluentia.

Atque hanc ob causam proclamat Petrus: *Frates sobrii estote, & vigilate; quia adversarius vester diabolus, tanquam Leon rugiens circum, querens quem devoret: cui resistite fortes in fide*. Philistæus gigas ille orcinianus ferocissimus oculis circularur, si quem ignavum & segnem reperiat. Ergo alacriter, ergo patienter & fortiter, ergo impavide & constanter labores & adversa omnia perferamus. Cælum his omnibus dignum, dignissimum est.

Inclinet quisque cor suum ad faciendas justificationes in æternum propter retributionem. Divitiæ magnæ, Regis filia, præmium æternum dabitur viro qui percussit Philistæum hunc. Ergo toleranter, ergo strenue, ergo perseveranter. Vel maximus labor, nullus est labor, si spectetur magnitudo præmii. *Quod pro æternâ vitâ agitur*, inquit Gregorius, *etiam post mortem servatur; & tunc apparere incipit, cum laborum carnalium fructus capere non videri.*

CAPUT VIII.

Ocælum in celo gaudium, Voluptas è Beatitudinis Loco.

Terrarum partes perinde ut homines suis quæque privilegiis gaudent. A lupis Anglia, à leonibus Germania, à serpentibus, & omni plebe venenatâ immunitis est Creta insula: Sic aliæ Orbis plagæ alias ignorant noxias feras. His ipsi tamen commodis sua sunt annexa incommoda. Locus in quem omnium frugum ubertas confluit, à quo bestiae omnes maligniores exulent, nondum hæcenus inventus est, nec am-

phius, putem, querendus est extra cælum. Cælum illa regio est beatissima, à quâ venenum omne proscriptum, unde omnis ferarum immanitas eliminata, inquam omnium voluptatum beatitas velut flumen derivata; quidquid amœnum, quidquid pulchrum & beatum est, ibi est.

Loci amœnitatem raptus exclamat rex David: *Gloriosa dicta sunt de re civitas Dei. Fundamenta ejus in montibus sanctis. Urbi Hierosolymorum sanè non conveniunt ex equo, quæ de illâ Beatorum civitate pronuntiantur. Et nemo miretur regem Hebræum sic abruptè sacrum hoc carmen ordiri. Illius civitatis mira vidit mirissima. Equis ordinem dicendi aut scribendi servet, cum infinita, innumera, immensa sint quæ dicenda, quæ scribenda sunt? Artificiofissimus Architectus civitatis hujus conditor est: Ipse fundavit eam Altissimus, neminem in opere tanto socium adhibuit: Latantium omnium habitatio est in te. In hac civitate nemo pauper, nemo mæstus, nemo agrotus, nemo contemptus, nemo vel minimùm afflictus. Hic communis eaque summa civium omnium est lætitia. Habitatio est lætantium omnium, de quâ nunc agendum.*

Descriptissimus Hominem Beatum, seu Beati Hominis corpus & animum, & futuras tam corporis, quàm animi voluptates. Hoc primum venit secundo libro describendum. Alterum est, Beatorum domum & concordiam domesticorum exponere, quod hic exequemur. Quâ in re tria potissimum consideranda; Primum, Beatissimæ domus illius altitudo & situs; alterum, Magnitudo & amplitudo; Tertium amœnitas & Pulchritudo. De his nunc disserendum.

§. I.

Cum beatus Fulgentius veterem Romam vidisset adeo laxam & amplam, tot insignibus altisque edificis adeo venustam, in has voces cum ingenti admiratione pronipit: *Quam speciosa erit celestis Hierusalem, si fulget Roma terrestris? Si in hoc seculo datur tanti honoris dignitas diligentibus vanitatem, qualis præstabitur Sanctis diligentibus veritatem?*

Romæ nihilominus non solum regum turres, & illustria palatia, sed & tuguria & viles erant domuncule: nec omne quod Romæ fuit, adeo rarum & exquisitum fuit, ut alibi reperendum non fuerit. In celo mera sunt palatia & augustissime domus; nulla illic humilior casa, nullum Diogenis dolium: in celo est quod nūquam est.

Primum consideratu dignissimum in domo Beatorum est Altitudo & situs. Incredibile propterea videri potest, quod Astronomis certum est. Rem compendio dicam. Christophorus Clavius eruditissimus Matheseos professor & scriptis notus affirmat infimum Lunæ cælum à terrâ distare milliariis Italicis 120630. Sunt quinquaginta quinque millia centum octoginta tria millaria Germanica, cum tertia milliariis parte. Solis seu quartum cælum abesse ait à terrâ 4013923. sunt milliaria Germanicorum nongenta millia & sexaginta quatuor millia, trecenta sexaginta unum. Porro firmamentum sive octavum siderum Romanis 161884943. sunt milliaria Germanica trigeties octies millena millia octingenta nonaginta tria millia & quingenta milliaria. Atque hic Astrologos jubet Plato quiescere; neque enim ultra octavam cæli sphaeram meriendo licet progredi. Ad hoc

terram ad St. lem milliaria Germanica 964361. à terrâ ad Firmamentum milliaria Germanica 38893500. Cornelius de Lapide in suo Pentateucho ait à terrâ distare Lunam quatuor millionibus milliariis, seu quadragies centis millibus miliarum. Sollem verò à terrâ distare assertit octoginta millionibus milliariis cum dimidiis. Ad quem modum terra distat à convexo firmamenti octoginta millionibus milliariis sic convexum firmamenti à convexo abest octoginta millionibus milliariis. Eandem hanc sententiam dictus Autor repetit in Varuch, pag. 373. & in Apostolorum Actis pag. 38. Clavius in sphaeram Joannis de Sacroboto c. 1.

Ad hoc igitur tam excelsum palatium non pertingit A
ulla noxia venenata fera, non eò insalubris aura, non
grandines, illuc, non procellæ, non turbines, non fulgur
non tonitru, non tempestates ullæ ascendant, nil noctis
aut tenebrarum admitti potest in civitatem hanc verè
illustissimam & celissimam. Hic omnium Astrolo-
gorum vox est altitudinem cæli prorsus incredibilem
esse, quam nec sensus, nec intellectus satis comprehen-
dant. Hinc Baruch attonitus exclamat: O Israël, quàm
magna est domus Dei, & ingens locus possessionis ejus! Ma-
gnus est, & non habet finem, excelsus, & immensus. Hæc cæ-
lestis arcis est altitudo.

§. II.

Magnitudinem & amplitudinem Christus expli-
cans: In domo Patris mei, ait, mansiones multe sunt.
Magna prorsus & incredibiliter ampla sit necesse est
hæc domus, quæ citatissimo Solis cursui immensum pæ-
ne spatium præbuit. Adjunt Mathematicæ & Astrono-
miae peritissimi, Solem horâ unicâ percurrere ducenta
sexaginta millia miliaria Germanica; quorum quodlibet
duas requirit horas.

Hinc Ratio deducit ista. 1. Nemo octo millibus an-
norum ad cælum empyreum perveniret, etiam si quoti-
die octingenta miliaria conficeret in hoc ad cælum ite-
nere. 2. Quod si molare saxum ab octavâ siderum sphe-
râ deiceretur ante nonagesimum secundum annum
non attingeret terram; et si singulis horis ducenta mili-
laria (nec enim plura posset) cadendo pervolaret. 3.
Quod si verò cælum inter cælestes Deus partiti insti-
tueret, quamvis cuilibet Beatorum grandius terrarum
Orbe spatium assignaret, nihilominus superesset, quod
in plurimos eadem proportionem dividi posset. 4. Terra
cælo collata punctulum est, sed quod ferro & igne inter
tot gentes dividitur: unica maris guttula est, sed quæ tot
bellorum & incendiolorum cladibus exponitur. Non ini-
quâ æstimatione terram punctulum unum & guttu-
lam appellamus, cum stella quælibet vel infimæ solùm
magnitudinis (nam eas in sex magnitudinum differen-
tias distinguunt) omnem terræ magnitudinem decies
& octies complectatur: at verò Stella primæ summa-
que magnitudinis universam terræ molem centies &
septies excedat. Jam verò pròh quantum cæli spatium
à stellis vacuum est! Non absurdè dixit Diogenes, Cæ-
lum esse spheram volubilem, & rectum immensum.
Sunt qui empyrei cæli magnitudinem miliaribus
1071408710. definiant, latitudinem verò 3600000000.
miliaribus metiantur. Theologi ejus cæli amplitudi-
nem immensam constituunt, maluntque eam admirari
quàm metiri.

Est Theologorum non nemo qui dicat: Si Deus è
singulis arenæ granulis quæ litus marinum stipant, sin-
gulos crearet Orbes terrarum, innumeri certe ac infi-
niti esse dicerentur, ii tamen immensa cæli spatia non
implerent. Magna est domus Dei & ingens locus pos-
sessionis ejus. Magnus est & non habet finem, excelsus
& immensus.

Ite jam mortales, ite cosmophili, & neglecto cælo
pro terræ glebulâ digladiari magnificum putate. Ite in-
sani, & ambit domos & prædia, villas, civitates, regna,
& hoc punctum in infinita puncta discerpere. Nimi-
rum punctuli tantilli amore cælum spernitis, in gratiam
momenti beatissimam æternitatem negligitis. De fra-
ctæ acis apice, de asini umbrâ bellum moveris, & cæ-
lum perditis. Sapientior hæc in re Tullius: Quid potest,
inquit, ei magnum videri in rebus humanis, cui æternitas om-
nis, totiusque mundi nota sit magnitudo? Ipsa terra ita mihi
parva visa est, ut me imperii nostri, quo quasi punctum ejus at-
tingimus, penetreret. Religiosè Ptolemæus: Ille, inquit, in-
ter homines altior est Mundo, qui non curat in cujus manu sit
Mundus.

Sapientissimè Seneca: Punctum est, inquit, in quo navi-
gatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis. Hoc est illud pun-
ctum quod inter tot gentes ferro & igni dividitur. O quàm vi-
duli sunt mortalium terminis! Cum te in illa verè magna su-
stuleris, videbis exercitus subrectis ire vexillis, & licet dicere,
It nigrum campis agmen: Formicarum ille discursus est in an-
gusto laborantium. Quid illis & nobis interest nisi exigui men-
sura corpusculi? Sursum ingentia spatia sunt, in quorum posses-
sionem animus admittitur. Cum illa tergit, alitur, crescit; ac
velut vinculis liberatus, in originem redit. Tunc contemnit do-
micilli prioris angustias. Ergo Seneca terra punctum est.
Verè & Christianè. Sed Severinus Boëthius Seneca Boëth. l. 2.
sublimius incedens, & ex hoc puncto punctum subtra-
hens: Omnem, inquit, terre ambitum, sicuti astrologici de-
monstrationibus accepisti, ad cæli spatium, puncti consistat conti-
nere rationem: id est, ut si ad cælestis globi magnitudinem con-
feratur, nihil spatii prorsus habere judicetur. Huic tam exigue
terræ portioni, si quantum maria, paludes, loca inhospita,
bestiarum regna occupant, cogitatione subtraxeris, vix angu-
stissima inhabitandi hominibus area relinquetur. In hoc igitur
minimo puncti quodam puncto circumsepiti, atque conclusi, de
pervulgandâ famâ, de profereudo nomine cogitatis?

In terrâ undique sunt angustiae, sola Dei Domus ma-
gna est, & ingens locus possessionis ejus. Beati qui habi-
tant in domo tuâ Domine, in facula seculorum laudabunt te.
Atque hæc summa Arcis amplitudo est. Situs ea est ra-
tio, ut cælum Beatorum, quod Emphyreum, sit omnium
supremum. Verè funde quæta ejus in montibus sanctis. Sum-
mo subjectum est cælum, quod primum mobile appel-
lant: Huic crystallinum; crystallino, Orbis siderum seu
firmamentum. Post hoc septem Planetarum Orbes
volvuntur. A Lunæ ultimo sphaera Ignis suum explicat
imperium; post ignem Aer, ejusque distinctæ tres re-
giones, suprema calida, media frigida, mixta infima.
Aërem elementum aquæ sequitur, cui adjuncta est ter-
ra, terræ gremio gehenna delitescit. Hic hostis terrâ te-
giunt, & nos dormimus? Ergo supremum in Orbe lo-
cum, eumque à carcere damnatorum remotissimum
obtinere cælestis regia. Heu quàm dispares Æternitatis
domus! Chaos immensum inter hanc & illam interje-
ctum est. Felicitatis arcem jure meritissimo Christus Re-
gnum cælorum sæpius appellat: nam omnia Orbis re-
gna complectitur: sed Domus ideo nuncupatur, quia
totum hoc regnum, quantum quantum est, tam con-
cordes alit inquilinos, tantâ fruitur pace, tam undique
ornata & nitida est, ac si domus sit unica. Itaque situ al-
tissima, magnitudine amplissima, ornatu amoenissima;
quod tertio loco considerandum sumptuosum.

§. III.

Æternitatem ac pulchritudinem divine domus
Joannes velut arrepto carbone ab extincto fo-
culo effluens: Ipsa, inquit, civitas aurum mundum, si-
mile vitro mundo. Et fundamenta muri civitatis omni la-
pide pretioso ornata. Et duo & decem porta, duodecim marga-
ritæ per singulas: & singula porta erant ex singulis margaritis. Porta nitent
& platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum perlum margaritis.
Dixit quod dicere potuit: Neque enim minus, sed nec amplius quid potuit enuntiare. Auro & gem-
mis æstimationi humanæ nil pretiosius. Hæc, inquam,
carbone deformavit: Suis rem coloribus effluentem
cernet, qui domum ipsam habitaverit. Joannes addit:
Et Templum non vidi in eâ, Dominus enim Deus omnipotens ibid. v. 22.
templum illius est Agnus. Et civitas non eget Sole neque Luna, ut & 23.
luceant in eâ: Nam Claritas Dei illuminabit eam, & lucerna
ejus est Agnus.

Hic quæstiuncula per transfennam sese ingerit: Si Sol
illuc & Luna non sint, num aer non erit? Ajunt Theo-
logi non defuturum Corpus spirabile, auram celestem, In cælo nō
quam attrahere possint Beati. Cetera loci ornamenta deest cor-
pus spirabile.
nos noctis ac terræ inquilinos latent. Equid miramur?

DEVS

DEVS ipse architectus hanc diagam & amenitatis domum sibi suisque amicis condidit, unde tenebrae & omne noctis imperium, unde hiems & saevum gelu, unde tremores terrae ac tempestates longissime arcerentur: ubi nullus hostis, molestiarum nihil, nihil litium aut turbarum, tediolum nullum, ubi vel nomina morborum, & mortis exclusissima. Ibi fruimur gaudio sine tristitia, luce sine tenebris, sanitate sine morbo, securitate sine periculo, satietate sine fastidio, iucunditate sine interruptione, voluptate sine dolore, societate sine suspitione, gloria sine invidia, copia sine defectu, vita sine morte, bonis omnibus sine fine. Ibi pulchritudo non defluit, ibi hilaritas non deficit, ibi nullus auditur gemitus, nullus sentitur moror, ibi gaudia luctu non misceantur. Isaia vaticinium est: *Auferet Dominus DEVS lacrymam ab omni facie.*

Isa. 65.
v. 8.

Humana desideria ad triplex bonum excurrunt.

In celo tria conjunctissima.

2. Cor. 6. 5.
v. 1.

Psal. 107.
v. 26.

† Sebastian.

Barrad. 10.

3. Comm. n.

tar. in Con-

cord. Evan-

gel. 1. 10. 6.

3. mibi pag.

6 17. Facet

huc senten-

tia B. An-

selmus l. Si.

lo esse; quae

Beatorum oculos ipsa

varietate oblectent,

multu. e.

44. Sotus in

4. dist. 49.

9. 4. art. 7.

Cajet. parte

3. 9. 57. d. 5.

pro dignitate distinguantur, prout rex caeli pollicitus di-

Ioan. c. 14. xic: In domo Patris mei mansiones multae sunt.

v. 2.

Humana desideria, ad triplex praecipue bonum excurrunt. Expetimus id quod decet, quod delectat, quod expedit. Sunt quos voluptatis oblectatio sic rapit, ut nec honestatem ii curent, nec utilitatem. Sunt qui quastum & utilitatem sic appetant, ut honestum dissimulent & jucundum. Porro alii tam voluptatis quam utilitatis negligentiores honorem solum avidissime sectantur. In Caelo haec tria conjunctissima sunt. Summa Utilitas, summa Gloria, summa Voluptas. Quidquid expedit, quidquid decet, quidquid delectat in caelo est, ubi bonorum omnium summa, ubi summum bonum est; in quo omne utile, omne honestum, omne omnino delectabile est.

Campi olim Damasceni & Paradisus in terra ad Superiorem illum, velut hortus paganus erat ad regium.

Gloriam Augustus Imperator, quod e Roma Larentia fecisset marmoream. Sile, mi Caesar, & hunc honorem cede alteri. Christus Servator Orbis nostra singulorum lutea tuguriola in domos non marmoreas, sed aureas transformabit. Scimus enim, quoniam si terrestri domus nostra hujus habitationis dissolvatur, quod aedificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, eternam in calis. Illic profecto forebimur amplissima Regum palatia, hirundinum nidos, columbarum caveas, Diogenis dolium fuisse. Nam quantum est discrimen inter lurum & aurum, inter filices & uniones, inter solem & facem, tantum est & longe majus inter omnem terrae ornatum & caelum.

Si quis regum centum annorum a morte inducias sibi polliceri posset, an non is formosam sibi domum strueret? Et DEVS architectorum omnium magister suae suorumque aeternitatis, felicissimae non struxerit domum multo quam ornatissimam? Opera manuum ejus sunt caeli.

Non desunt Theologi, qui sentiant & censant in caelo verè domos nobilissimas, amenissima aedificia, & palatia esse magnificeptissima; non ad propulsandas aëris molestias, sed ad augendum civitatis illius beatissimae decorem. Nunquid enī, ajunt, beati erunt in caelo, velut oves in agro? Nunquid empyreae sedis loca plurima lugebunt vacua? Crediderim ergo, inquit, & eruditus Scriptor, ampla & admirabilia palatia, aliisque aedificia, fortè etiam prata, nemoraeque, amenitatis summa, materia incorrupta, supra gemmas pretiosae in caelo esse; quae Beatorum oculos ipsa varietate oblectent, & illam civitatem beatissimam exornent. Habebunt certè mansiones Beati, ut è verbis Domini constat, cur non palatia, alia aliis superiora, quibus non concludantur (erunt enim perlucida) sed alii ab aliis separentur & pro dignitate distinguantur, prout rex caeli pollicitus di-

Hujus olim opinionis fuit Eboensis Academiae primarius Theologus Ferdinandus Perseus, vir sapientia & virtute praclarus.

Hoc igitur DEI domicilium, divini artificii specimen, omnigenae voluptatis sedes, immortalitatis beatissima paradisus est; ubi bonorum omnium affluxus & abundantia, ubi omnis mali exilium est. Jure meritisimo admirandus proclamat David: *Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & defecit anima mea in atriis Domini.* Tempus eò migrandi vix praestolari queo; morae impatiens sum; penè animo linquor, cum cogito illam mihi destinatum esse sedem, me tamen etiamnum exulem inter feras degere. Domine dilexi decorem domus tuae, & locum habitationis gloriae tuae. Id. v. 8. circo summe deprecor te, Ne perdas cum impiis animam meam. Hoc unum a te impetrem, domo tua non excludar cum hostibus tuis: Cetera omnia quantumvis molesta & acerba, & vellecentum annorum exilium libens tolerabo, modò demum tui domicilii sim inquilinus. Atque hinc licet intelligere, quam vera sint quae sanctissimis quibulque viris de eterna felicitate quomodocumque sunt patefacta.

Franciscus Altilias oculorum dolore dies noctesque sic urebatur, ut omnis eum somnus destituerit. Augendo huic malo cacodemone aegrotantis cubiculum miribus implevit, qui assiduo stridore ac discursu nunquam non molesti essent. At vir Sanctus, quidquid molestiarum & doloris senserat, nozarum supplicium interpretatus, in divinas laudes effundi, amplissimas Deo gratias meminisse, atque in has omnino voces cepit erumpere: Domine Jesu, plura & acerbiora sum meritis: Tu verò bone pastor, concede mihi oviculae tuae, ut in nulla tribulatione, angustia vel dolore à te recedam. Hic vox ad precantis aures allabi visa: Francisce, si terra merum sit aurum, si flumina & maria merum sint balsamum, si montium ac rupium saxa in gemmas abeant, ingentem utique thesaurum diceret: Sed hoc ipso alius tanto major sit thesaurus, quanto aurum melius est luto, balsamum aqua, filice, gemma, atque hic alter thesaurus in morbi tui premium tibi detur, num eo contentus fores? Gaude igitur Francisce, hic aeternae vitae thesaurus est, hic ipsissimus est tibi quem promitti sepius audis. Ad hunc thesaurum morbi & dolores certissimi duces sunt.

Res certa: Nōne hoc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam? Non melior membrorum quam capitis est conditio, Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et quid demum est omnis humana miseria future Beatitudini collata? Aque guttula ad ingens optimi vini plaustrum, imò ad totam vineam comparata.

Hoc jam agamus: Quisque omne id quod vel agit vel patitur in acervum trahat, audiatque Christi alloquens vocem: Eternae felicitatis domus te expectat, thesaurum capies omni auro, gemmis omnibus pretiosiorum, si quod tibi ferendum dedi, submisit ac patienter tuleris. Hec via est ad vitam; sic itur ad astra. Hic paucula nobis observanda Humilitati ac Patientiae non discedat tantum, sed & exerceat.

S. V.

Expeditum ad caelum iter habet qui scit cedere, & necessitati parere. Optime Anneus dixit: *Vnam est levamentum malorum ingentium, pati & necessitatibus suis obsequi.* Ut scilicet quod necessario faciendum est, sponte facias aut patiaris. Eiusdem animi Epictetus: *Necessitati, ait, qui se probe accommodat, sapit.* Etli angustissimè hic habitandum sit, sat laxa est caelestis domus; etli contemni ac deseri contingat, Gaudere & exultare quoniam merces vestra copiosa est in caelo. Ibinus illac, ibimus in DOMINI, ibimus.

II. Triplex nobis à Deo praestitutus est locus: Uterus Secundum maternus

maternus, Orbis inferior, & Cælum seu superior Orbis. Maris Uterum habitamus ignari nos vivere: Inde in hunc Orbem migramus, necdum sortis nostræ fat gnari; sed expetitur demum in carcere nos esse, cum totus Orbis in angusto nobis est. Ergo ad locum tertium properemus. *Respicite Sion*, clamat Isaias, civitatem solemniteram, tabernaculum quod nequaquam transferri poterit: nec auferentur clavi ejus in sempiternum, & omnes funiculi ejus non rumpentur, quia solaminde ibi magnificatus est Dominus noster. Festinemus ergo ingredi in illam requiem.

Isa. cap. 33.
v. 20. & 21.

Hebr. cap. 4.
vers. 11.
Tertium.

Luc. cap. 14.
vers. 10.

Quartum.

Quintum.

III. Nemo de cæci sit animi, nemo cælum oderit, cum terram senserit minus faventem. Nihil ad cælum impediendi, imò adjuvamenti plurimum est, contemni, deseri, excludi, non posse emergere, imi subelli virum & esse & vocari: Veniet, ne dubitemus, veniet qui dicat: Amice, ascende superius; Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus coram universis cælitibus. Festinemus ergo ingredi in illam requiem.

IV. Si omnia Hispaniarum & Galliarum regna, vix sunt terræ glebula, quid nostræ domus, quid agri, quid magnifici nominis latifundia erunt, ad illud Beatorum regnum? Et tamen pro terræ glebulâ decertamus acerrimè: hoc terræ punctum gladiis & bombardis dividimus. Festinemus ergo ingredi in illam requiem.

V. Si quis igitur æternæ voluptatis domicilium paulò attentius contempletur, an non suis ille oculis, an non suis ille membris omnibus concionabitur? Eia, mei oculi, quid hæc infima tam curiosè intuemini? nihil hic pulchri est, si pulchritudinem cogitemus cælestium: quidquid hic vago volatu quaritis, vanum est, & ipsa vanitas; illic milles æmœniora cernitis. Idcirco velum vobis injici ne recusat; vos claudi jam utilissimum, ut ad cælum mentis erigantur oculi. O lingua mea, o meæ aures, o manus, o membra mea omnia, quid hic vano labore ambitis brevè eripienda? Vanitas vanitatum, & omnia vanitas: quid hic curiosè, quid mollia & formosa sectamini? peritura sunt hæc omnia; nihil sub sole perennat. Jam labor vobis placeat, sequetur quies; jam vobis lapiat jejunium, succedet cæleste convivium; Jam spinas animosè calcate, fragrantissimi rosarum imbres in cælo vos excipient. Tunc animus noster habebit quod gauletur sibi, cum emissus his tenebris, in quibus volutatur, non tenui visu clara perspexerit, sed totum diem admiserit, & redditus cælo suo fuerit, cum receperit locum ab Orbe condito sibi destinatum. Sursum vocat, illum initia sua. Erit autem illic etiam antequam hæc custodia exsolvatur, cum vitia disjecerit, purisque ac levis in cogitationes divinas emicuerit. Hoc nos oportet agere; in hoc ire impetu toto. Festinemus ergo ingredi in illam requiem.

CAPUT IX.

Nonum in cælo Gaudium, Voluptas è Beatorum Societate, & concordia.

IN æternitatis parte alterâ, Novemplex Inferorum tormentum statuimus. Tormentum primum, Tenebræ, quibus in tertiâ hac parte oculorum delicias opposuimus. Secundum, Fletus & stridor dentium damnatos cruciat; contrâ Mulices inaudita suavitatis Beatos recreat. Tertium, fames ac sitis in Tartaro: Gustatus voluptas, cæna magna in cælo est. Tormentum quartum horribilis fætor: Huic adversatur in cælo Odoratus oblectatio. Quintum æternas flammæ, Tangendi voluptas in cælo excludit. Sextum lanienam conscientie non sentit triplex animi gaudium, quod Intellectus, quod Voluntas & Memoria percipit. Septimum Damnatorum carceri responder Paradisus cælitum, de quo

Tom. I.

A priori capite locuti. Restat ut etiam de Beatorum longè suavisimâ Societate differamus.

Phocion inter Athenienses vir maximus, cum suam domum cuperet promulgari venalem, illud singulariter addi voluit: *Et vicinos habet bonos*, Cælum nobis venale ponitur. Domus hæc tam commoda, tam ampla, tam æmœna non immeritò laudatur, nec unquam satis laudari potest. Non minimum istius domus encomium est: *Et vicinos habet optimos*. Ubi melior, mi Deus, esse potest vicinia, quàm in cælo, ubi tot centena millia unius voluntatis & amoris, sensus & animi unius, velut unum Cor, & anima una est omnium? Atque de Act. c. 4. hæc suavisimâ Societate ac concordia nunc pluribus agemus.

§. I.

Hebræus vates Isaias bonis omnibus gratissimum ferens nuntium: *Dicite iusto*, inquit, *Quoniam bene*. Isa. cap. 33. Si iusto tam bene est, dum in luctu est, dum innume- ris etiamnum malis conflictatur, quanto illi melius erit, cum extra omnem luctum erit, cum nil amplius mali subire poterit? Hic altum vociferari licebit: *Dicite iustis*, Quoniam bene, quoniam optimè, quoniam plus quàm optimè. Verè mirabilis est Deus in Sanctis Psal. 67. suis. Admirandus Rex David: Deus, inquit, in loco sancto suo, Deus qui inhabitare facit unius moris in domo. Ibid. v. 7. Beati cælitis non solum eodem velut colore vestis insigniuntur, sed eandem induit voluntatem, perinde ut fratres & sorores, imò ut homo unicus consensione & concordia vivunt summâ. Et ecce quàm bonum, & quàm jucundum habitare fratres in unum. Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem, & vitam usque in sæculum.

Homo gregatium & sociale animal ceteris gaudet & frequentia sui similium. Hinc tot ræque variae Societates & congregationes. Sed earum nulla unquam sine partibus & dissidiis fuit, nisi unica hæc cælestis Societas, quæ corporibus propè infinitis unicum gaudet inesse animum.

Verissimè dixit Cordubensis Philosophus: Nullius Seneca ep. 6. boni sine socio jucunda possessio est. Quod ipsa, crediderim, testetur experientia. Homo unus sed solus palatio regio claudatur, rebus omnibus abundet, ad omnem vitæ æmœnitatem nil desit, nisi socius homo, vel Angelus. Sic clausus demum diceret: Aut hinc dimitte me, aut admittite socios. Sine socio injucunda est rerum omnium possessio. Ideò Architas Tarentinus dictabat: Si quis cælum conscenderet, siderum ortus & obitus, naturæque universi contemplantur; si redux in terram neminem reperiret, cui quæ vidisset exponeret, voluptate frueretur non magnâ. Profectò Paulus in cælum evectus, quantum licuit cæleste hoc iter exposuit. Deus ipse nullo egens, Societatem tamen affecta- re se simulans: *Delitia mea*, inquit, *esse cum filiis hominum*. Noluit solus habitare cælum; Angelos & homines in Societatem adscivit. Voluit possessionem cæli sine sociis esse injucundam. Societas jucunditatem parit & gaudium. Prov. cap. 8. vers. 31.

Et videte obsecro illam multò beatissimam Societatem in cælo. Hujus caput est Christus Servator Orbis; à Christo est beatissima Mater Christi; hæc novem Angelorum ordines. Ab his Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Reges; Inde tot myriades purpurati exercitus, sanctorum Martyrum: Inde Confessores, Sacerdotes, Religiosi, Virgines, Viduæ. Post hæc, ait Joannes, Apoc. cap. 7. vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis, stantes ante thronum, emittentes stolis albis & palmas in manibus eorum. De Angelorum numero dissertans Daniel: Millia millium, inquit, ministrabant ei, & decies milles centena millia assidebant ei. Angelorum quivis formosior est, quàm fuerit, aut futurus sit mortalium formosissimus. Beata

X

Birgitta